	ÅMÅLS KOMMUN Kommunstyrelsens förvaltning Miljöenheten	Dokumentnamn: Beslut	Datum: 2016-03-10	1(9)
			Dnr: 1997/118	

Beslut om bildande av naturreservatet Stora och Lilla Bräcke i Åmåls kommun, Västra Götalands län

Innehåll

Beslut om bildande m.m.

Syfte

Beslut och föreskrifter

Beskrivning av naturreservatet

Planeringsbakgrund

Ärendets handläggning

Skälen för beslutet

Upplysningar

Bilagor

Bilaga 1. Beslutskarta

Bilaga 2. Översiktskarta

Bilaga 3. Skötselplan

Bilaga 4. Skötselplankarta

Bilaga 5. Sakägarförteckning

Bilaga 6. Anvisning för åtgärd vid luftledning

	ÅMÅLS KOMMUN Kommunstyrelsens förvaltning Miljöenheten	Dokumentnamn: Beslut	Datum: 2016-03-10	2(9)
		Dnr: 1997/118		

Beslut om bildande

Med stöd av 7 kapitlet 4 § Miljöbalken (1998:808) beslutar kommunfullmäktige att förklara det område som innesluts av den heldragna linjen på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat.

Namnet ska vara Naturreservatet Stora och Lilla Bräcke.

För att tillgodose syftet med reservatet beslutar kommunfullmäktige med stöd av 7 kapitlet 5, 6 och 30 § Miljöbalken att inrätta föreskrifter (se nedan) som skall gälla i reservatet.

Kommunfullmäktige fastställer skötselplanen i bilaga 3. Beslutet är fattat med stöd av 3 § förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt Miljöbalken.

Administrativa uppgifter

Namn:	Naturreservatet Stora och Lilla Bräcke
NVR ID	1022773
Län:	Västra Götalands län
Kommun:	Åmål
Ungefärlig mittpunkt:	6531530 359729 (SWEREF 99)
Fastigheter och ägare:	Enligt sakägarförteckning, bilaga 5
Nyttjanderättsinnehavare:	Enligt sakägarförteckning, bilaga 5
Areal (ha):	64 ha
Förvaltare:	Åmåls kommun
Naturgeografisk region:	Dalslands kuperade skogslandskap
Objektskategori:	Sö, skog av särskilt värde för flora och fauna
IUCN-kategori:	Ia, strikt naturreservat
Markslag:	Skogsmark 50,1 ha, impediment 12,3 ha, övrig mark 1,8 ha.
Skogsnaturtyper:	Lövskog, ädellövskog, blandskog, kalktallskog, kalkgranskog, sumplövskog
Strukturer:	Branter, raviner, kulturmarker, hållmark, död ved.
Artgrupper:	Kryptogamflora, kalkkrävande kärlväxter

	ÅMÅLS KOMMUN Kommunstyrelsens förvaltning Miljöenheten	Dokumentnamn: Beslut	Datum: 2016-03-10	3(9)
			Dnr: 1997/118	

Syfte

Syftet med naturreservatet är att bevara platsens biologiska kulturarv, biologiska mångfald och värdefulla naturmiljöer. Områdets lövrika skogar, öppna hållmarker och äldre barrskog med dess ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras och i förekommande fall restaureras. Syftet är även att bevara och synliggöra områdets kulturmiljöer bestående av igenväxta betesmarker, ängar och åkerlyckor genom restaurering. Syftet ska tillgodoses genom att bevara en mångfald av trädslag, strukturer, åldersskikt och öppenhetsgrader samt genom restaurering med efterföljande hävd. Fokus ligger på att bevara och utveckla naturvärden kopplade till öppna hållmarker likväl som till ett varierat trädskikt. I de områden där hävd inte är möjlig kan maskinella åtgärder tillgodose syftet. Syftet med reservatet är även att långsiktigt säkerställa områdets upplevelsevärden för det rörliga friluftslivet.

Inom ramen för ovanstående är syftet att:

- bevara ett opåverkat skogslandskap, oexploaterade strandavsnitt och värdefulla landskapselement
- bevara de grova lövträd som utgör reservatets kärnvärden och skapa förutsättningar för ersättare till dessa att utvecklas
- bevara de artrika hållmarkerna som utgör livsmiljö för hällebräcka och andra hävdkrävande arter
- synliggöra kulturelement som visar på områdets markanvändningshistorik
- bevara och gynna vissa lövskogsmiljöer och lövrik blandskog som utgör livsmiljö för vitryggig hackspett och många av dess följdarter
- utveckla tät barr- och blandskog till öppnare lövrika miljöer med mycket död ved
- bevara befintliga värdekärnor som t ex nyckelbiotoper inom området
- friluftsliv som grundar sig på allemansrätten ska kunna bedrivas i naturreservatet och besökaren ska kunna se och uppleva områdets karaktär och naturtyper

Syftet skall uppnås genom att:

- hela området skyddas mot produktionsinriktade avverkningar
- friställa de grova lövträd som utgör reservatets kärnvärden
- säkerställa skötsel av området som är hållbar ur ett ekonomiskt, ekologiskt och socialt perspektiv
- igenväxning av artrika hållmarker och kulturmiljöer förhindras genom långsiktig skötsel i form av hävd och därmed vidhållen solbelysning
- äldre lövskog, lövrik blandskog och äldre barrskog som är naturligt orörda i t.ex branter och dråg lämnas till för utveckling.

	ÅMÅLS KOMMUN Kommunstyrelsens förvaltning Miljöenheten	Dokumentnamn: Beslut	Datum: 2016-03-10	4(9)
		Dnr: 1997/118		

- naturvårdsinriktade åtgärder genomförs i ungskog och planterad granskog för att gynna solkrävande arter samt för att öka andelen lövträd och skapa lövrika miljöer med gott om död ved
- exploatering av stränder och andra värdefulla miljöer förhindras
- tillgängligheten för allmänheten ökas genom säkerställande av P-plats

Beslut om föreskrifter

Kommunfullmäktige beslutar att följande föreskrifter ska gälla i reservatet.

A. Föreskrifter om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden (7 kap 5 § miljöbalken)

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

- A. 1. Uppföra byggnad eller anläggning
- A. 2. Anlägga väg
- A. 3. Anlägga luft eller markledning, stängsel eller inhägnad
- A. 4. Anordna upplag, utföra fyllning eller tippning
- A. 5. Borra, gräva, schakta, dika eller dämna
- A. 6. Avverka eller utföra annan skogsbruksåtgärd
- A. 7. Ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle
- A. 8. Använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel
- A. 9. Bedriva täkt av berg, sten, grus, sand, lera, matjord, torv, mineraler, metaller eller andra material, kommersiellt eller för husbehov

Föreskrifter A gäller inte i följande fall:

- När förvaltaren, eller den förvaltaren utser, utför åtgärder som behövs för naturreservatets vård och skötsel
- Vid underhåll av befintliga vägar i naturreservatet
- Vid reparation, underhåll, och trädsäkring av befintliga luftledningar under förutsättning att de anvisningar som anges i bilaga 6 följs

B. Föreskrifter om skyldighet att tåla visst intrång (7 kap 6 § miljöbalken)

Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt ska tåla att förvaltaren:

- B. 1. Märker ut naturreservatet i terrängen
- B. 2. Utför underhåll av parkeringsplats och vandringsstigar samt sätter upp informationstavlor
- B. 3. Genomför undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden

	ÅMÅLS KOMMUN Kommunstyrelsens förvaltning Miljöenheten	Dokumentnamn: Beslut	Datum: 2016-03-10	5(9)
			Dnr: 1997/118	

B. 4. Genomför gallringar eller utför andra åtgärder som behövs för reservatets vård och skötsel

C. Ordningsföreskrifter om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet samt om ordningen i övrigt inom naturreservatet (7 kap 30 § miljöbalken)

Det är förbjudet att inom reservatet:

- C. 1. Framföra motordrivet fordon i terrängen annat än i samband med uttransport av fällt vilt med s.k. älgdragare eller motsvarande
- C. 2. Tälta i mer än ett dygn
- C. 3. Ställa upp husvagn eller husbil
- C. 4. Samla, plocka eller gräva upp kärleväxter, mossor, lavar eller svampar. Bär och matsvamp får dock plockas för privat bruk
- C. 5. Bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda, stående eller omkullfallna träd och buskar
- C. 6. Inplantera främmande växt- eller djurart

Föreskrifter enligt C gäller inte i följande fall:

- När förvaltaren, eller den förvaltaren utser, utför åtgärder som behövs för naturreservatets vård och skötsel
- När förvaltaren eller den förvaltaren utser, genomför naturinventeringar vilka även kan innebära insamling av arter i vetenskapligt syfte
- Vid reparation, underhåll, och trädssäkring av befintliga luftledningar under förutsättning att de anvisningar som anges i bilaga 6 följs

Beskrivning av naturreservatet

Naturreservatet är 64 hektar stort och är beläget nordöst om Furusjön cirka två kilometer norr om samhället Ånimskog. Området ligger i den geologiskt intressanta Dalformationen och karakteriseras av ett kuperat skogslandskap. Både topografiskt och geologiskt är området mycket varierat. De kalkrika lerskifferjordarna ger förutsättningar för skog med mycket lövträd samt inslag av ädellövsträd som ask och ek. Asp är det dominerande lövträdet i området och andra vanligt förekommande trädslag är hassel, björk, tall och gran. Klibbal och idegran förekommer också sparsamt. Äldre skogsbestånd upptar en liten areal men dessa innehar stora biologiska värden. Här finns flera sällsynta arter av kärleväxter, lavar, mossor och fåglar, exempelvis mussellav och nötkråka. Reservatet ligger inom en så kallad värdestrakt enligt åtgärdsprogrammet för vitryggig hackspett. Flera områden finns som utpekats såsom nyckelbiotoper av Skogsstyrelsen och en grov ek är skyddad som naturminne sedan 1964.

Inom reservatet förekommer kalkpåverkade branter och bergssluttningar beväxna med mycket lövträd och på vissa platser även kalkpåverkad granskog. Områdena är beskuggade och har hög luftfuktighet. Här trivs kryptogamfloran, med ett varierat bestånd av mossor och lavar, de

Postadress
 Box 62
 662 22 Åmål

Besöksadress
 Kyrkogatan 2

Telefon
 0532-170 00

E-post
 bygg.miljo@amal.se

	ÅMÅLS KOMMUN Kommunstyrelsens förvaltning Miljöenheten	Dokumentnamn: Beslut	Datum: 2016-03-10	6(9)
			Dnr: 1997/118	

senare ofta rödlistade såsom blylav och liten blekspik. Även hållmark och bergsryggar förekommer i reservatet. Dessa är i stor utsträckning be vuxna med äldre tallskogsbestånd. Här finns även mycket död, solbelyst ved och områdena är mycket betydelsefulla för vedlevande insekter. Den kalkrika berggrunden ger även förutsättningar för flertalet kalkkrävande kärlväxter, bland annat blåsippa, underviol och storrams. Enligt flora över Dalsland har även trollsmultron hittats i området. I reservatet har tidigare gjorts fynd av den sällsynta hällebräcken och ormbunksväxten rutlåsbräken.

På historiska kartor kan man se att området varit viktigt ur hushållningssynpunkt för gårdarna Stora och Lilla Bräcke. Här finns åkrar, ängar och betesmark av olika öppenhetsgrader. Det är inte förrän under 1900-talets andra hälft som området börjar växa igen och en del områden även planteras med syfte att producera skog. Därför är situationen med ett tätt trädskikt av igenväxningskaraktär förhållandevis nytt för områdets inägomarker. Gården Lilla Bräcke används nu som bas för den camping som drivs av föreningen Grane IK. Stora delar av området har påverkats av modernt skogsbruk med slutavverkningar av större ytor. Den mer svårtillgängliga marken som till exempel branterna har inte påverkats av skogsbruk och hyser därför ett varierande lövträdsbestånd med grova träddimensioner. Området hyser även bestånd av yngre planterad granskog varav vissa delar har avverkats till förmån för lövträd och markfloras utveckling.

Reservatsområdet är lättillgängligt då det ligger i nära anslutning till riksväg 45 och förhållandevis nära till Ånimskog samhälle och är i dag välbesökt av både turister och kommuninvånare. Uppskattade besöksmål är blåsippbacken vid riksväg 45 samt utkiksplatsen vid Grotteberget. Den angränsande campingen och badplatsen vid Furusjön är också populära platser, liksom fotbollsplanen och förekommande logdanser i en av gårdsbyggnaderna. En parkeringsplats vid gården Lilla Bräcke används av besökare till både badplatsen och reservatet. Från parkeringen utgår en välfrekventerad strövstig.

Förutom campingen och den kommunala badplatsen som ligger i anslutning till reservatet gränsar även fastigheten, Lilla Bräcke 3:5, till området. Fastigheten är bebyggd med ett bostadshus. En stig löper genom reservatet fram till fastigheten Stora Bräcke 2:3 som ligger utanför reservatets gräns. Reservatet korsas av en större kraftledning.

Planeringsbakgrund

Området ligger inom ett område av riksintresse för friluftslivet. Den del som ligger väster om riksväg 45 tillhör området "Dalslands sjö- och kanalsystem" medan området öster om riksväg 45 tillhör "Vänerns strand och skärgårdsområde".

Beslutet om naturreservat är förenligt med kommunens översiktsplan från 2013 där områdets naturvärden och planerna på naturreservat tas upp. I översiktsplanen har kommunen en vision om att främja en levande landsbygd och ett aktivt friluftsliv samt målsättningen att värdefull natur ska skyddas från olämplig exploatering.

	ÅMÅLS KOMMUN Kommunstyrelsens förvaltning Miljöenheten	Dokumentnamn: Beslut	Datum: 2016-03-10	7(9)
			Dnr: 1997/118	

Ärendets beredning

Förslaget att inrätta naturreservatet gjordes av Åmålsbygdens Naturskyddsförening/ Naturvårdsrådet 1997. Kommunstyrelsen, bygg- och miljönämnden och Länsstyrelsen i Västra Götaland ställde sig positiva till förslaget. År 1999 togs beslut i kommunstyrelsen om att ett naturreservat skulle inrättas. Underlaget för reservatet har tagits fram i samarbete med Åmålsbygdens Naturskyddsförening. Avgränsning av det tänkta naturreservatet har gjorts av Lantmäteriet i samråd med Åmåls kommun. Värdering av området har gjorts av en av Naturvårdsverket upphandlad konsult.

Processen har dragit ut på tiden på grund av juridiska svårigheter, främst på grund av att Fastigheten Lilla Bräcke 3:2 inom det aktuella området varit så kallad donationsmark som förvaltats av kommunen under särskilda förutsättningar. Eftersom naturreservatet inte varit förenligt med föreskrifterna för stiftelsen som ägt marken behövde kommunen för att kunna inrätta reservatet köpa marken av stiftelsen. Kommunen har i egenskap av förvaltare för stiftelsen begärt så kallad permutation hos Kammarkollegiet för att möjliggöra en sådan försäljning. Denna process har varit tidskrävande då Kammarkollegiet först vid femte argumentationen givit kommunen ett positivt besked. I nuläget har förslag till beslut varit ute på remiss och därefter reviderats. Köpet av marken gick igenom i januari 2016 och nu kan därmed beslut tas om bildande av naturreservat.

Berörda och sakägare har i samband med att ärendet remitterats, att yttra sig över förslaget till beslut samt dess föreskrifter och skötselplan. Förslaget har även remitterats till länsstyrelsen, SGU och Skogsstyrelsen för myndighetssamråd. Remiss för kännedom och eventuellt yttrande har dessutom gått till grannfastigheter, berörda intresseföreningar och organisationer.

Trafikverket förutsätter att naturreservatets föreskrifter inte ska utgöra hinder för underhåll av vägar då gränsen för reservatet ska ligga utanför gräns för vägområde. I ursprungligt förslag till beslut följde reservatgränsen fastighetsgränser och korsade därmed vägar. I och med justering (se bilaga 1) bedöms Trafikverkets önskemål vara tillgodosedda.

Vattenfall yrkar att få bibehålla starkströmledningen inklusive allt som hör till den inom området. De önskar även fritt tillträde till området, även med motorfordon, för att kunna utföra tillsyn, underhåll, ombyggnad och reparation. Föreliggande beslut har därför kompletterats med ett stycke angående eldistributörens rättigheter i bilaga 6. Här har också storleken på anspråktagen skogsgata justerats. I övrigt bedöms ursprungligt förslag tillgodose de yrkanden som Vattenfall framfört i sitt yttrande. Naturreservatet innebär sålunda inget hinder för bibehållande av luftledningarna 130kV och 40kV eller underhåll av dessa så länge som anvisningarna i bilaga 6 efterlevs.

Skogsstyrelsen har lämnat synpunkt på andelen död ved och var död ved bör läggas och återkommande skapas i området. Miljöenheten har med anledning av denna synpunkt gjort vissa justeringar i föreliggande beslut med skötselplan.

	ÅMÅLS KOMMUN Kommunstyrelsens förvaltning Miljöenheten	Dokumentnamn: Beslut	Datum: 2016-03-10	8(9)
			Dnr: 1997/118	

Länsstyrelsen ställer sig positiv till bildandet av naturreservatet. De framför dock synpunkter och kompletteringar bl a med avseende på vilka arter som noterats i reservatet. Miljöenheten har med anledning av dessa gjort justeringar i tabell 2, bilaga 3.

Dalslands Botaniska Förening och Åmålsbygdens Naturskyddsförening har i ett gemensamt yttrande lämnat synpunkter på främst skötselplanens delområden. Miljöenheten har med anledningen av dessa gjort vissa justeringar i skötselplanen, bilaga 3, med tillhörande karta, bilaga 4.

Skälen för kommunens beslut

Bevarandevärden

Åmåls kommun anser att det är av stor vikt att de höga naturvärden som finns inom naturreservatet Stora och lilla Bräcke bevaras till eftervärlden. Området består omväxlande av lövrika naturskogar belägna i topografiskt otillgängliga områden som branter och raviner och hållmarker be vuxna med äldre barrskog. Båda biotoperna hyser en artrik flora och fauna bl a bestående av den i Dalsland sällsynta mussellaven. Naturreservatet har även förutsättningar för att kunna hysa sällsynta arter såsom hällebräcka och trollsmultron. Dessa arter är av nationell angelägenhet att bevara och fynd av dem har tidigare gjorts i området. Området är även bedömt som värde traktområde för vitryggig hackspett. Delar av området ska i och med reservatsinrättandet lämnas utan omfattande åtgärder medan skötselåtgärder behövs i andra delar. Syftet med detta är att de höga naturvärdena och de artrika biotoperna ska bevaras och utvecklas i ett, ur naturvårdsperspektiv, positivt hänseende.

Området är lätt att besöka för det rörliga friluftslivet i och med dess strategiska läge invid en campingplats och en allmän badplats. Området genomkorsas av flera promenadstråk. Att ett naturreservat bildas skapar ett mervärde för campingen med kringverksamhet utanför reservatet genom att ytterligare en attraktion finns i området. Samtidigt kan campingen och badplatsen locka fler besökare till naturreservatet genom sin närhet och lättillgänglighet. Möjligheten att kombinera olika aktiviteter inom samma område kan dessutom göra platsen intressant för besökare med olika intressen. Då reservatsområdet inte bara är ett välbesökt och uppskattat naturområde utan också ett riksintresse för friluftslivet är det av stor betydelse att området fortsätter att erbjuda allmänheten upplevelse- och rekreationsvärden. Genom bildande av naturreservat kan allmänheten få information om områdets specifika bevarandevärden, vilket kan locka ännu fler besökare till platsen. Kombinationen av områdets höga naturvärden, dess goda tillgänglighet för allmänheten och att det är beläget inom ett riksintresse för friluftslivet gör platsen mycket lämplig för reservatsbildning.

Miljömål

Naturreservatet utgör ett led i arbetet med att uppnå de av riksdagen antagna miljömålen "Ett rikt växt- och djurliv", "Ett rikt odlingslandskap" och "Levande skogar".

	ÅMÅLS KOMMUN Kommunstyrelsens förvaltning Miljöenheten	Dokumentnamn: Beslut	Datum: 2016-03-10	9(9)
		Dnr: 1997/118		

Intresseprövning

Kommunen bedömer att områdets naturvärden ges ett bra långsiktigt skydd genom bildandet av naturreservatet. Föreskrifterna är anpassade till naturreservatets syften och bevarande- och utvecklingsvärden. De är främst avsedda att begränsa och förebygga skador på marken samt växt- och djurliv. Vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kapitlet 25 § Miljöbalken finner kommunen att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med förordnandet ska tillgodoses.

Hushållningsbestämmelser

Naturreservatsbildningen är förenlig med de allmänna hushållningsbestämmelserna enligt 3 och 4 kapitlet Miljöbalken och med den för området gällande översiktsplanen.

Upplysningar

Dispens från föreskrifter m.m.

Om det finns särskilda skäl får kommunen medge dispens från föreskrifterna för naturreservatet. Dispens får dock inte lämnas för åtgärder som strider mot syftet med naturreservatet. Om det finns synnerliga skäl får kommunen helt eller delvis upphäva beslutet om naturreservatet enligt 7 kapitlet 7 § miljöbalken.

Annan lagstiftning gäller som vanligt

Vid sidan av föreskrifterna för naturreservatet gäller annan lagstiftning som vanligt. Lagar och föreskrifter som bedöms vara av särskild betydelse för att syftet med naturreservatet ska uppnås är t.ex. följande:

- Regler om körning i terräng i terrängkörningslagen och terrängkörningsförordningen
- Regler om fridlysning av växter och djur i miljöbalken och artskyddsförordningen
- Regler om strandskydd enligt 7 kapitlet miljöbalken (utvidgat strandskydd 200 m enligt beslut från 2014-12-01, diariennr. 511-94-86-2012)

Förvaltare och förvaltningsuppgifter

- Förvaltare är Åmåls kommun
- Naturreservatets gränser märks ut i terrängen genom förvaltarens försorg enligt anvisningar från Naturvårdsverket
- Förvaltningen bedrivs enligt den skötselplan som fastställts av kommunen. Skötselplanen ska ligga till grund för naturreservatets skötsel och ska revideras vid behov